

TALOUSARVIOALOITE 282/2005 vp

Määrärahan osoittaminen kuntien palvelutuotannon turvaamiseen

Eduskunnalle

Suomi on hyvinvointiyhteiskunta, joka tarjoaa maksuttoman koulutuksen, kohtalaisen sosiaaliturvan ja yhteiskunnan pääosin rahoittaman terveydenhuollon. Hyvinvointivaltio tarkoittaa Suomessa oikeasti hyvinvointikuntaa, sillä kunnat vastaavat pääosin peruspalveluiden järjestämisestä. Palvelut rahoitetaan osittain kunnan omilla verotuloilla ja osittain valtionosuuksilla. Valtiovalta kuitenkin päättää sekä lakisääteisistä palveluista että kuntien käytössä olevista rahoista. Tästä seuraa rakenteellinen ristiriita palvelujen ja niiden rahoituksen välillä. Jos kuntien talous jää plussalle, valtiovalta ulosmittaa ylimäärän löysät pois -periaatteella. Tästä seuraa, että kuntien ei kannata tarjota piiruakaan parempia palveluita kuin minimitaso. Vastuu palveluista hämärtyy: kunnat vierittävät vastuuta valtiovalle ja valtiovalta kunnille.

Tämänhetkinen tilanne osoittaa, kuinka huomattavasti kustannukset alimitoitetaan silloin, kun kunnille annetaan tehtäviä ja ohjeistusta. Kuntatalouden heikoista näkymistä huolimatta kuntien velvoitteet edelleen lisääntyvät. Terveystenhuollon menojen kovassa kasvussa näkyy mm. hammashuollon laajennus ja ns. hoitotakuu. Silloin kun vaaditaan menokuria, järjestelmän pitää olla sellainen, että menokurin hallinta on kunnan päättäjien vallassa.

Palveluiden nykyinen rahoitusjärjestelmä on tulossa tiensä päähän. Perustuslain takaama kun-

nallinen itsehallinto on nykyisellään pelkkä kirjain. Valtion on annettava kunnille mahdollisuudet parempien palveluiden järjestämiseen.

Suomessa tuleekin ryhtyä palveluelvytykseen. Veronalennukset eivät rahoita itseään eikä niiden työllistävästä vaikutuksesta ole riittävää näyttöä. Meidän on suunnattava kunnille ylimääräistä valtion tukea, johon liitetään sopimus lisärahan käyttämisestä henkilökunnan lisäämiseen. Julkisten palveluiden tuottamiseen suunnatut varat työllistävät ja elvyttävät kotimaista kysyntää. Opettajien, kouluavustajien, sairaanhoitajien ja vanhustenhuollon henkilökunnan lisääminen parantaa työllisyyttä, kunnallisten palveluiden laatua, työn paljouteen uupuvan henkilökunnan tilannetta ja pätkätyöläisten elämää. Palveluelvytys lisääisi kokonaiskysyntää samalla tavoin kuin veroale, mutta parantaisi samalla kunnallisia palveluja ja ennen kaikkea naisten työllisyyttä. Sen sijaan, että kuntien annetaan nyt velkaantua, olisi järkevämpää, että valtio velkaantuu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2006 talousarvioon momentille 26.97.31 lisäyksenä 450 000 000 euroa kuntien palvelutuotannon turvaamiseen.

TAA 282/2005 vp — Jyrki Kasvi /vihr ym.

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2005

Jyrki Kasvi /vihr
Tuija Brax /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Rosa Meriläinen /vihr
Ulla Anttila /vihr
Oras Tynkkynen /vihr
Janina Andersson /vihr

Osmo Soininvaara /vihr
Tarja Cronberg /vihr
Kirsi Ojansuu /vihr
Irina Krohn /vihr
Anni Sinnemäki /vihr
Heidi Hautala /vihr